

TJÄNSTESKRIVELSE

Tekniska nämnden

Information om plockanalys 2014

Förslag till beslut

Nämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Plockanalysen visar att de aktiviteter som pågår och planeras enligt Avfallsplan 2020 är motiverade. Vi har brister i avfallshanteringen i Nacka som också avspeglar sig i innehållet i soppåsarna. Avsaknad av tillgängliga insamlingssystem för ex. farligt avfall visar sig i en större grad av felsortering. Plockanalysen visar även att resurserna som lagts på matavfallsinsamlingen har gett goda resultat. Valet av insamlingssystem i kombination med information har gett en hög renhetsgrad >99 % för utsorterat matavfall.

Ärendet

Plockanalysen

Den 24 mars till 2 april utfördes en plockanalys i Nacka kommun. Ingen plockanalys har tidigare utförts i kommunen och kunskapen i organisationen saknades. Vid planering, utförande och analys har konsulter därför anlåtats som stöd; Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB och Envir AB. Kostnaden för plockanalysen budgeterades i planeringsstadiet till 197 000 kr, utfallet blev 189 000 kr (exklusive containerhyra). Siffran kan jämföras med en plockanalys som utfördes i Tyresö år 2008 som kostade 159 500 kr.

Syftet med plockanalyserna var att ge underlag för Nacka kommuns uppföljning av avfallsplanens mål samt insamlingssystemet för matavfall. En uppföljande analys är enligt avfallsplanen planerad till år 2018.

Se rapporten som bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse.

De viktigaste resultaten av plockanalyserna är:

- Renheten på det insamlade matavfallet från villahushållen i Nacka är högre än riksgenomsnittet. Det insamlade matavfallet från villahushållen i Nacka innehåller i genomsnitt 1 % felsorterat avfall. Det felsorterade avfallet utgörs av förpackningar

av papper och plast samt s.k. övrigt brännbart avfall. Renheten visar att vårt insamlingssystem med separata kärl och papperspåsar fungerar bra.

- Källsorteringsgraden (det vill säga hur stor andel av matavfallet som sorteras ut) avseende matavfall från villahushållen i Nacka är lägre än riksgenomsnittet för villor med matavfallsinsamling men högre än insamlingsmålet¹ för matavfall såväl i Nacka kommun som nationellt. Källsorteringsgraden avseende matavfall från villahushåll har beräknats till 61 %².
- Det insamlade avfallets sammansättning överensstämmer till stor del med riksgenomsnittet:
 - Andelen förpackningar och tidningar i det brännbara avfallet ligger på 32-35 %, vilket är i nivå med riksgenomsnittet.
 - Andelen matavfall i det brännbara avfallet från lägenheter och villor utan matavfallsinsamling är lägre än riksgenomsnittet medan andelen övrigt avfall, ex. grovavfall och farligt avfall, istället är högre.
 - Andelen farligt avfall i det brännbara avfallet överstiger riksgenomsnittet för villor utan matavfallsinsamling, ligger under riksgenomsnittet för villor med matavfallsinsamling och ligger under riksgenomsnittet för lägenheter utan matavfallsinsamling. Se även nedan.
- Mängden insamlat kärl- och säckavfall från villor är högre än riksgenomsnittet medan mängden insamlat avfall från lägenheter är lägre än riksgenomsnittet. Totalmängden matavfall från villor är i nivå med riksgenomsnittet medan mängden från lägenheter är lägre än riksgenomsnittet. Förekomsten av matsvinn ligger på riksgenomsnitt.

Kopplingen till Avfallsplan 2020 med pågående och planerade aktiviteter

Plockanalys 2014 var inplanerad som aktivitet i handlingsplanen. Flera av målen i avfallsplanen har en koppling till analysen och resultaten ska användas vid uppföljning av målen. Följande kopplingar kan göras:

Mål 1: Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning med delmålet

Delmål: Öka medvetenheten kring att minska matsvinnet

Resultatet av plockanalysen visar att matsvinnet i matavfallet från villahushåll med matavfallsinsamling är 19 %. Från villahushåll och lägenheter utan matavfallsinsamling är matsvinnet i genomsnitt hela 35 %. Informationen ska användas vid kommande informationsinsatser för att visa på vilken besparing som kan göras, både ekonomiskt och miljömässigt. Mängden matsvinn i hushållen som sorterar ut sitt matavfall blir tydligare. Därmed skapas lättare en egen drivkraft hos hushållen att vilja minska mängderna onödigt matavfall. Men trots dessa behövs utökade informationsinsatser för att både minska

¹ År 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker samlas in och sorteras ut för biologisk behandling (inklusive hemkompostering).

² Siffran har ändrats från 76 % till 61 % då Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB, författare av rapporten, har upptäckt att det fanns ett fel i underlaget som levererades av Envir AB (utföraren av plockanalysen). Felet grundar sig i mängden matavfall i restavfallet; korrekt siffra är 1,61 kg/hushåll och vecka istället för 0,81 kg/hushåll och vecka.

mängderna matsvinn och mängderna matavfall (17 %) som kastas i restavfallet istället för att sorteras ut. Vi behöver även ta reda på orsakerna till varför matavfall felaktigt slängs i restavfallet.

Mål 3: Öka andelen avfall till biologisk behandling och materialåtervinning

Delmål: År 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker samlas in och sorteras ut för biologisk behandling (inklusive hemkompostering). För hushållen är vi på god väg men vi behöver öka anslutningsgraden av flerbostadshus för att kunna uppnå målet.

Delmål: Mängden förpackningar och tidningar ska halveras jämfört med år 2014.

Cirka en tredjedel av soppåsen fylls med förpackningar och tidningar som egentligen ska ha sorterats ut. Kostnaden för hanteringen av det avfallet hamnar därför hos kommunen istället för hos producenterna. Med de aktiviteter som planeras enligt Avfallsplan 2020 (fler ÅVS:er och därmed ökad tillgänglighet) i kombination med informationsinsatser och skärpt miljöstyrning i avfallstaxan, ska målet inte vara omöjligt att uppnå. Det bör dock även utredas om en fastighetsnära insamling ska införas i vissa områden. Ex. i majoriteten av de nya detaljplanerna i Saltsjö-Boo saknas platser för återvinningsstationer. Där krävs ofta bil för att ta sig till närmaste station.

Mål 5: Öka insamlingen av farligt avfall

Delmål: Det finns inget farligt avfall i hushållens soppåse år 2020

Andelen farligt avfall är 0,2 % i restavfallet från villahushåll med matavfallsinsamling och 0,7 % från villahushåll utan matavfallsinsamling. För flerbostadshus är siffran 0,1 %. Det är tydligt att i det området där avfall från villor utan matavfallsinsamling hämtades (norra Saltsjö-Boo) är insamlingssystem för farligt avfall dåligt utbyggt. Ingen ÅVC eller separat miljöstation finns i området. Det här kommer att förbättras i och med den planerade, tillfälliga ÅVC:n vid Dalkarlsängen. En utredning om ett nytt kompletterande fastighetsnära insamlingssystem för farligt avfall har inletts.

I rapporten påtalas det att som nyckeltal är avfallets genereringstakt, dvs. hur mycket avfall av olika slag som genereras under en viss tid, ett bättre måttvärde än andelen i procent. Genereringstakten påverkas inte om de andra typerna av avfall ökar eller minskar. Ett förslag är därför att uppdatera Avfallsplan 2020 och lägga till den här typen av nyckeltal på de mätbara mål som finns.

Under hösten ska en första uppföljning och revidering av Avfallsplan 2020 göras. Tidplanen för vissa aktiviteter behöver revideras (ex. kapacitetsökning av ÅVC:er) och uppföljning och komplettering av nyckeltal göras. Eventuellt behöver även nya delmål adderas, för att ytterligare stärka kopplingen till de lokala miljömålen.

Kopplingen till de lokala miljömålen

Det strategiska mål som har koppling till avfallshanteringen är:

Mål 5.2 Minskade avfallsmängder och ökad resurshållning

Mängden hushållsavfall per invånare ska minska och resurserna i avfallet ska tas tillvara i så hög grad som möjligt, samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Avfallshanteringen inklusive omhändertagande av källsorteringsfraktioner ska finnas beskrivna i detaljplanehandlingar. Vid nybyggnation planeras för en väl fungerande och trafiksäker avfallshandtering samt en effektiv markanvändning.

Till målområde 5 hör etappmål 10, som är samma delmål som återfinns under målområde 3 i avfallsplanen: ”Minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker samlas in och sorteras ut för biologisk behandling (inklusive hemkompostering) senast år 2018.”

Det strategiska målet har koppling till egentligen alla delar som plockanalysen visar på; att det finns stora resurser i det avfall som idag kastas i soppåsen istället för att återvinnas, att det behövs insatser för att stärka kopplingen mellan detaljplaneringen och den mängd avfall som återvinns samt att det krävs insatser för beteendeförändring om genereringstakten av alla avfallskategorier ska kunna minskas.

Ekonomiska konsekvenser

Plockanalyser är dyra att genomföra. Trots detta gör de flesta kommuner plockanalyser med en viss regelbundenhet. Detta på grund av plockanalysernas höga värde i form av kvalitetskontroll och som stöd vid uppföljning av mätbara mål.

Bilagor

Rapporten ”Plockanalyser av kärl- och säckavfall från hushåll i Nacka kommun”

Katarina Södergren

Handläggare

Nacka kommun, MH Teknik Avfall